

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ 15ΧΡΟΝΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δελτίο Τύπου του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακριβείας «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ» (ΕΠΙΨΥ) για τη σεξουαλική συμπεριφορά των εφήβων στην Ελλάδα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS, την Κυριακή 1^η Δεκεμβρίου 2019

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS, το ΕΠΙΨΥ συνεχίζει τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της «Πανελληνίας έρευνας για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων-μαθητών» (Έρευνας HBSC/WHO) με την ενότητα «Σεξουαλική συμπεριφορά και υγεία των εφήβων».

Η σεξουαλική συμπεριφορά και υγεία των εφήβων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής τους και συνδέεται με τη σεξουαλική ανάπτυξη που διαρκεί από την παιδική ηλικία έως την ενηλικίωση. Η σεξουαλική υγεία αποτελεί κεντρική συνιστώσα της υγείας για το σύνολο του πληθυσμού και οι ενέργειες για τη διασφάλιση της σεξουαλικής υγείας των εφήβων χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Οι πιθανοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη σεξουαλική συμπεριφορά των 15χρονων σχετίζονται κυρίως με τις ιδιαιτερότητες της ηλικιακής αυτής ομάδας τόσο στο συναίσθημα όσο και στη συμπεριφορά.

Πλήθος ερευνών έχει καταδείξει ότι η πρώιμη σεξουαλική επαφή έχει συνέπειες για την αυτο-αντίληψη των εφήβων, την ευεξία τους συνολικά και τη σεξουαλική συμπεριφορά τους στο μέλλον. Η πρώιμη σεξουαλική επαφή, που συνήθως ορίζεται ως η σεξουαλική επαφή σε ηλικία μικρότερη των 15 ετών, συχνά συνδέεται με εμπλοκή σε συστάδα συμπεριφορών κινδύνου όπως είναι το μη ασφαλές σεξ και η χρήση αλκοόλ και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών. Η σεξουαλική επαφή χωρίς ή με ελλιπή προστασία μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, άμβλωση ή πρώιμη μητρότητα και επιπλέον αυξάνει τον κίνδυνο για σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (ΣΜΝ), με σοβαρές βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες ιατρικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Συνοψίζονται παρακάτω πρόσφατα (2018) ερευνητικά δεδομένα του ΕΠΙΨΥ, για τους 15χρονους έφηβους-μαθητές (Α' Λυκείου) στην Ελλάδα:

Σεξουαλικά ενεργοί 15χρονοι - Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΠΙΨΥ, το 2018 **ένας στους 4 15χρονους (26,4%) αναφέρει ότι είχε τουλάχιστον μία ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή**, σε σχεδόν διπλάσιο ποσοστό τα αγόρια (34,3%) συγκριτικά με τα κορίτσια (18,6%). Διαχρονικά, από το **2002 στο 2018**, το ποσοστό 15χρονων αγοριών που αναφέρουν ότι είχαν έστω και μία ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή δεν μεταβάλλεται σημαντικά (33,6% και 34,3%, αντίστοιχα) ενώ **το αντίστοιχο ποσοστό για τα κορίτσια διπλασιάζεται (από 9,6% σε 18,6%)**.

Χρήση προφυλακτικού - Μεταξύ των 15χρονων που αναφέρουν ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή, το 2018 **τρεις στους 4 εφήβους (75,6%)** απαντούν ότι κατά τη διάρκεια της τελευταίας σεξουαλικής επαφής που είχαν έκαναν – οι ίδιοι ή ο/η σύντροφός τους– **χρήση προφυλακτικού**, αγόρια και κορίτσια σε παρόμοια ποσοστά (76,7% και 73,7%, αντίστοιχα). Ωστόσο, ποσοστό 18,3% των εφήβων απαντούν ότι δεν έκαναν χρήση προφυλακτικού ενώ 6,1% απαντούν «Δεν ξέρω». Διαχρονικά, **από το 2002 στο 2018 το ποσοστό 15χρονων εφήβων που αναφέρουν χρήση προφυλακτικού μειώνεται σημαντικά από 86,9% σε 75,6%**.

Πρώιμη έναρξη σεξουαλικής ζωής -Μεταξύ των 15χρονων που αναφέρουν ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή, δύο στους 3 (73,6%) την είχαν πρόσφατα (~15 ετών), **ένας στους 4 (26,4 %) στην ηλικία των 14 ετών ή νωρίτερα και ένας στους 10 (9,7%) στη ηλικία των 13 ετών ή νωρίτερα**. Το ποσοστό των αγοριών που αναφέρουν ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή στην ηλικία των 13 ετών ή νωρίτερα είναι σημαντικά υψηλότερο (14,2%) από το αντίστοιχο των κοριτσιών (1,7%).

Εμπειρία πρώτης σεξουαλικής επαφής - Η εμπειρία της πρώτης σεξουαλικής επαφής είναι ένα σημαντικό γεγονός στη ζωή το οποίο συμβάλει στη σεξουαλική ανάπτυξη και έχει αντίκτυπο στις μελλοντικές σεξουαλικές εμπειρίες και συμπεριφορές. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΠΙΨΥ, το 2018 **ένα στα 5 κορίτσια (20,5%) και ένα στα 13 αγόρια (7,9%)** απαντούν, σχετικά με την πρώτη ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή που είχαν, **είτε ότι δεν ήθελαν πραγματικά να συμβεί είτε ότι θα προτιμούσαν να έχει συμβεί αργότερα**. Επιπλέον, **ένας στους 7 εφήβους (14,1%)** που αναφέρουν ότι είχαν ήδη τουλάχιστον μία ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή απαντούν ότι **πριν την πρώτη επαφή τους είχαν καταναλώσει αλκοόλ ή κάποια άλλη ουσία**.

Σύμφωνα με την **Άννα Κοκκέβη**, Ομοτ. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Επιστ. Υπεύθυνη του Τομέα Επιδημιολογικών και Ψυχοκοινωνικών Ερευνών του ΕΠΙΨΥ, «*Βλέποντας ότι μια σημαντική μερίδα εφήβων είναι σεξουαλικά ενεργοί στην ηλικία των 15 ετών, τα στοιχεία του ΕΠΙΨΥ υπογραμμίζουν την ανάγκη για εντατικοποίηση, ήδη από το Δημοτικό, των προγραμμάτων και παρεμβάσεων αγωγής υγείας που αφορούν συγκεκριμένα στη σεξουαλική συμπεριφορά και υγεία*». Τονίζει ωστόσο ότι «*Οι παρεμβάσεις αυτές πρέπει να βασίζονται σε σύγχρονες και επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές που σχετίζονται όχι αποκλειστικά και μόνο με τη σεξουαλική συμπεριφορά αυτή καθαυτή αλλά με το σύνολο των παραμέτρων που την επηρεάζουν όπως, για παράδειγμα, το φύλο, οι αλλαγές στο σώμα του εφήβου, η ποιότητα της επικοινωνίας με τους γονείς, το σχολικό περιβάλλον και η διαρκώς αυξανόμενη χρήση του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης*».

Πηγή: Όλα τα παραπάνω στοιχεία προέρχονται από την έρευνα του ΕΠΙΨΥ με τίτλο «Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO). Η έρευνα διεξάγεται στο πλαίσιο του διεθνούς προγράμματος «Health Behaviour in School-Aged Children», τελεί υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και επαναλαμβάνεται ανά τετραετία σε περισσότερες από 40 χώρες. Στην Ελλάδα πραγματοποιείται από το ΕΠΙΨΥ από το 1998 με την επιστημονική ευθύνη της Ομοτ. Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Α. Κοκκέβη και παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο ζωής των εφήβων και τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους, συμβάλλοντας στην παρακολούθηση των υπό εξέταση συμπεριφορών και φαινομένων μέσα στο χρόνο, την παρακολούθηση της κατάστασης στη χώρα μας συγκριτικά με άλλες χώρες αλλά και στην αξιολόγηση σχετικών μέτρων και πολιτικών που εφαρμόζονται. **Στην έρευνα του 2018** συμμετείχε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 3.863 μαθητών της ΣΤ' Δημοτικού, της Β' Γυμνασίου και της Α' Λυκείου από 238 σχολικές μονάδες*. Διενεργήθηκε με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας. Κατόπιν γονικής συναίνεσης, οι μαθητές απάντησαν σε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε ομαδικά στις τάξεις του δείγματος χωρίς (ή με διακριτική) την παρουσία εκπαιδευτικών. Η έρευνα του 2018 υλοποιήθηκε χάρη στην εθελοντική συμβολή μελών ΔΕΠ και φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας και χρηματοδοτήθηκε μερικώς από τον ΟΚΑΝΑ και την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Προαγωγή της Γνώσης στις Ψυχικές Διαταραχές».

*Οι ερωτήσεις που αφορούν τη σεξουαλική συμπεριφορά και υγεία, συμπεριλήφθηκαν μόνο στο ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν οι μαθητές της Α' Λυκείου (1310 μαθητές από 77 Λύκεια της χώρας).

Πληροφορίες : Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακριβείας «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ» (ΕΠΙΨΥ)

Ιστοσελίδα: www.epipsy.gr

E-mail: erevna.hbsc@epipsy.gr

<https://www.facebook.com/EPIPSI.UMHRI>

Τηλ: 210 6170 -840, -844, -849